

opusdei.org

Opus Dei w perspektywie: historia, charyzmat i życie

W rozmowie z ks. José Luisem Gonzálezem Gullónem, współautorem książki Historia Opus Dei, która obecnie ukazuje się w języku włoskim, analizujemy rozwój duchowy i prawny tej instytucji w kontekście współczesnego Kościoła.

27-11-2025

W 2021 roku José Luis González Gullón, historyk i profesor na Papieskim Uniwersytecie Świętego Krzyża, wraz z Johnem F.

Coverdale'em opublikował książkę *Historia Opus Dei*, która obecnie ukazała się w języku włoskim nakładem wydawnictwa Ares pod tytułem „*Opus Dei. Una storia*”.

Książka ta stanowi obszerne i udokumentowane spojrzenie na rozwój Opus Dei od momentu jego powstania w 1928 roku do dziś. Łączy w sobie rygorizm pracy badawczej ze starannym opisem procesów ludzkich i duchowych, które towarzyszyły jego rozwojowi.

W kontekście trwającego procesu rewizji statutów Opus Dei, o który poprosił papież Franciszek, rozmawialiśmy z profesorem Gonzálezem Gullónem. Wywiad utrzymany jest w tonie refleksyjnym, a jego celem jest przedstawienie szerokiego spojrzenia na charyzmat,

historię i miejsce Opus Dei w najnowszej historii Kościoła.

Książka ta przedstawia szeroki obraz rozwoju Opus Dei na przestrzeni prawie stu lat. Podsumowując w kilku słowach historię tej instytucji w najnowszej historii Kościoła, co można by uznać za jego największy wkład?

By napełnić wielu mężczyzn i kobiet radosną wiadomością, że Bóg wzywa ich do jedności z Nim tam, gdzie żyją, gdzie pracują, gdzie są. Sednem ducha Opus Dei, jak mówi Święty Josemaría, jest zrozumienie i uczynienie go naszym własnym, że „tam gdzie są wasi bracia, tam gdzie są wasze dążenia, wasza praca, wasze miłości, tam jest miejsce waszego codziennego spotkania z Chrystusem”.

Jakie historyczne i duchowe okoliczności kształtują narodziny Opus Dei w 1928 roku? W jakim

stopniu odpowiada na obawy współczesnego świata tamtego czasu?

Przesłanie przekazane przez Świętego Josemarię wpisuje się w nurt duchowości, który potwierdzał powołanie do świętości wiernych świeckich – możemy tu przypomnieć Świętego Franciszka Salezego – oraz księży diecezjalnych, takich jak Święty Jan Maria Vianney - Święty Proboszcz z Ars. Poprzez Opus Dei Bóg przypomniał, że wzywa większość ludzi do świętości w świecie, a konkretniej poprzez uświęcenie pracy i innych okoliczności zwykłego życia. Od samego początku charyzmat ten niósł ze sobą misję powierzoną założycielowi: stworzenie chrześcijańskiej rodziny złożonej z kobiet i mężczyzn, świeckich i kapłanów, którzy przyjęliby to przesłanie za swoje i

rozpowszechniali je w sposób osobisty i instytucjonalny.

Według waszych badań, w jaki sposób sedno orędzia Opus Dei łączy się z jego historycznym rozwojem?

Duch, który Święty Josemaría otrzymał w 1928 roku, stanowi podstawę wszystkich zmian i rozwoju, jakie Opus Dei przechodziło na przestrzeni czasu. Widzę to szczególnie teraz, kiedy piszę nową biografię założyciela Dzieła, którego życie można podsumować jako *bycie i czynienie* Opus Dei: jego sposób zjednoczenia z Jezusem polegał na oddaniu życia za Dzieło i przekazaniu tej pasji swoim duchowym córkom i synom, z korzyścią dla całego Kościoła.

Po śmierci założyciela jego następcy na czele Opus Dei oraz pozostali członkowie Dzieła starali się żyć zgodnie z tym orędziem, rozwijać je i

szerzyć, dzięki czemu zakorzeniło się ono w dziesiątkach krajów i różnych kulturach. Oczywiście nie była to droga prosta i pozbawiona trudności. Zarówno osiągnięcia, jak i ograniczenia osobiste, ciągłość i zmiany naznaczyły historię instytucji i jej członków i są kluczem do zrozumienia tego, czym Opus Dei jest dzisiaj, w przededniu swojej setnej rocznicy.

Poza organizacją instytucjonalną i inicjatywami apostolskimi, co odkryliście na temat codziennego życia wiernych Opus Dei i ich konkretnego sposobu przeżywania wiary w świecie?

Kiedy John Coverdale i ja postanowiliśmy zbadać historię Opus Dei, wyznaczyliśmy sobie kilka celów. Jednym z nich było przeprowadzenie drobiazgowych badań archiwalnych, które dałyby odpowiedź na główne pytania

dotyczące rozwoju Dzieła. Kolejnym celem było wyjście poza czysto instytucjonalną historię i skupienie się na życiu konkretnych osób. Chociaż w wielu przypadkach łatwiej było nam opisać aspekty instytucjonalne, zawsze staraliśmy się podkreślać, że to osobiste działania każdego członka, w środowisku, w którym żył i pracował, ukształtowały historię Opus Dei.

Myślę, że istnieje tyle historii Opus Dei, ile jest osób będących członkami lub współpracownikami tej instytucji. W każdej sytuacji każda z tych osób odpowiedziała na swój sposób na Boże powołanie. I to jest prawdziwa historia Opus Dei.

Każda żywa instytucja przechodzi przez okresy rozwoju, napięć i uczenia się. Jakie były główne wyzwania, przed którymi stanęło Opus Dei w trakcie swojej ewolucji instytucjonalnej i duchowej?

Wymieniłbym dwa wielkie wyzwania. Pierwszym z nich była śmierć Świętego Josemarii Escrivá de Balaguer w 1975 roku. W każdej instytucji kościelnej śmierć założyciela oznacza początek nowego etapu, w którym charyzmat nie jest już bezpośrednio kierowany przez jego promotora. W przypadku Opus Dei decydującą rolę odegrali dwaj pierwsi następcy Świętego Josemarii – błogosławiony Álvaro del Portillo i biskup Javier Echevarría – oraz osoby, które przez wiele lat towarzyszyły założycielowi i należały do jego najbliższego otoczenia.

Drugie wyzwanie rozpoczęło się w 2016 roku wraz ze śmiercią biskupa Echevarrii, będącą znakiem nowego etapu, w którym większość członków Dzieła nie знаła osobiście założyciela ani osób, które z nim współpracowały. Jest to moment, w którym pojawia się wyzwanie

pozostania wiernym pierwotnemu duchowi, aby będąc wiernym charyzmatowi, odpowiedzieć na zmiany zachodzące w społeczeństwie, w Kościele i w samej instytucji, co wymaga pewnej ewolucji w sposobie działania i komunikowania się. Wydaje mi się, że ten okres historyczny będzie przedmiotem badań w przyszłości, ponieważ okaże się, że sam charyzmat daje możliwość otwierania nowych dróg bez utraty jedności z początkiem.

Opus Dei przeszło szczególną drogę prawną w ramach struktury Kościoła, od pierwszych kroków aż po uzyskanie statusu prałatury personalnej. Jakie ma znaczenie ta droga?

Droga prawna Opus Dei w Kościele od samego początku była procesem organicznym i etapowym. Podobnie jak w przypadku innych kościelnych

rzeczywistości o długiej historii, konkretna forma, w jakiej misja wyraża się prawnie, dostosowuje się do możliwości oferowanych przez prawo w każdej epoce, podczas gdy charyzmat pozostaje podstawowym punktem odniesienia. W naszym przypadku ta droga została szczegółowo zbadana w książce *El itinerario jurídico del Opus Dei* [Droga prawna Opus Dei], która pokazuje, w jaki sposób różne możliwe figury kanoniczne oferowały sposoby urzeczywistnienia przesłania otrzymanego przez Świętego Josemarię.

Jeśli skupimy się na roku 1982, ustanowienie Opus Dei jako prałatury personalnej wpisuje się w doktrynę Soboru Watykańskiego II – zwłaszcza w *Presbyterorum Ordinis* – oraz w jej późniejszy rozwój w *Ecclesiae Sanctae* [motu proprio papieża Świętego Pawła VI] i Kodeksie Prawa Kanonicznego. W

ramach tej perspektywy teologicznej i duszpasterskiej Święty Jan Paweł II uznał, że ta forma prawna dobrze służy misji Opus Dei w Kościele.

W ostatnich latach papież Franciszek wprowadził pewne zmiany w regulacjach dotyczących prałatur personalnych. W 2022 r. poprosił Opus Dei o zaproponowanie dostosowania jego statutów, a w 2023 r. doprecyzowano niektóre kanony dotyczące tej samej formy prawnej prałatur personalnych. Dzieło podjęło starania, aby odpowiedzieć na te prośby, pozostając wiernym charyzmatowi i będąc gotowym do podjęcia działań, które Kościół uzna za stosowne. W czerwcu 2025 r. Opus Dei przedstawiło wymaganą propozycję, postępując zgodnie z procedurą wskazaną przez Stolicę Apostolską.

Niektórzy opisują XX wiek jako nową wiosnę dla Kościoła,

naznaczoną rozkwitem wielu rzeczywistości kościelnych. Dzisiaj wiele z tych rzeczywistości dojrzało i przechodzi już etap postfundacyjny. W jaki sposób Kościół towarzyszy ich dojrzałości instytucjonalnej i duchowej?

Relacja między autorytetem Kościoła a nowym charyzmatem jest konieczna od samego początku, zarówno na poziomie lokalnym, jak i powszechnym. W tej interakcji fundamentalne znaczenie ma dobry dialog, który potrzebuje czasu, słuchania i wzajemnego szacunku. Władza Kościoła akceptuje nowe charyzmaty, gdy stwierdza ich wierność wierze i przynoszone przez nie owoce świętości, podczas gdy charyzmaty rozpoznają siebie jako rzeczywistości należące do jedyne go mistycznego Ciała Chrystusa.

Od początku istnienia Opus Dei Święty Josemaría kochał jedność

Kościół i pomagał wielu osobom postrzegać go jako Matkę. W pierwszej siedzibie Dzieła w Madrycie w latach trzydziestych XX wieku umieścił na ścianie plakat z nowym przykazaniem miłości, o które prosił nas Jezus. Używając wyrażenia nawiązującego do swoich aragońskich korzeni, stwierdził, że Opus Dei jest „*małą częścią Kościoła*”.

W świetle waszych badań i opowiedzianej historii, jak Opus Dei wkracza w stulecie swojego istnienia w obecnym kontekście Kościoła i świata?

Opus Dei obchodzi stulecie swojego istnienia prowadzony przez Papieża, chrześcijan i wszystkim ludziom dobrej woli. Robi to z wielką żywotnością. Dzisiaj wiele osób odkrywa w duchowości Opus Dei drogę, która prowadzi ich do utożsamienia się z Jezusem

Chrystusem i przemiany świata ku Bogu.

Myślę, że wyzwanie ewangelizacyjne jest większe niż sto lat temu.

Widzimy to w krajach zachodnich, gdzie tak wiele rodzin utraciło wiarę swoich przodków i gdzie istnieje niewiele podstaw, aby w młodych ludziach zakorzeniło się radykalne oddanie się pośrodku świata; istnieją również ważne wyzwania w Azji i Afryce, gdzie niezwykła żywotność apostołska współistnieje z rzeczywistością, że większość ludzi nie jest chrześcijanami.

W obu kontekstach duch Opus Dei pomaga wielu ludziom z różnych środowisk poznać i pokochać Jezusa. Rozpowszechnianie tego przesłania realizują kobiety i mężczyźni, którzy, jak przypominał Święty Josemaría, starają się być kontemplacyjni pośrodku świata, są zjednoczeni z

Papieżem i Kościołem oraz mają
jasne poczucie misji.

pdf | dokument generowany
automatycznie z <https://opusdei.org/pl-pl/article/opus-dei-w-perspektywie-historia-charyzmat-i-zycie/> (06-03-2026)